

LJUDSKI GLAS

GLASILO „KMETSKO DELAVSKE ZVEZE“.

Izhaja vsako sredo in stane za vse leto K 42.—, za pol leta K 21.—, za četrt leta K 10.50, na mesec K 3.50; posamezna številka K 1.—. Inserati po dogovoru.

Vse dopise in pošiljatve je frankirati in naslavljati na:

„LJUDSKI GLAS“, Ljubljana, Kongresni trg št. 9.

Kancelparagraf.

V Belgradu se sestavlja volilni red za bodoče volitve v naši državi. Ni vseeno, kakšen je ta volilni red, ker je od njega odvisno marsikaj, lahko rečemo vse. Kakšen volilni red zahtevamo mi socialisti, bo pač vsakomur več ali manj znano. Hočemo, da se volitve vrše po splošni, enaki, tajni in direktni volilni pravici s poročnim sistemom. Vsaka 21 let stara moška ali ženska oseba, ki stanuje že vsaj 3 mesece stalno v volilnem okraju, naj ima volilno pravico.

To pa še nikakor ni vse. Socialisti brezpogojno zahtevamo, da morajo biti

volitve svobodne.

Nikogar se ne sme na noben način in pod nobenim pogojem prisiliti, da bi volil s kako stranko.

Za nas prideta tu v poštev zlasti dva slučaja. Prvič se nikakor ne sme pripustiti, da bi smel gospodar na kakršenkoli način uplivati na volilno svobodo svojega delavca ali posla. Take prestopke se mora najstrožje kaznovati. Mi socialisti hočemo, da se pri volitvah pokaže v resnici popolno mišljenje in volja ljudstva, ker je edino to pravično. Mi socialisti smo v tem oziru v prvi vrsti branilci svobode, pravice in resnice in šele potem strankarji. Zato tudi pravimo: Če pridejo klerikalci ali liberalci do zmage po poštenem potu, po resnični volji ljudstva, priznali jih bomo tudi mi in se bomo vdali tej ljudski volji.

Drugi slučaj, kjer se je doslej silno grešilo in česar v bodoče ne smemo pripustiti več, je omejevanje

volilne svobode v cerkvi.

Še se spominjate, kako so vodili nekoč naši klerikalci volitve. Kakor hitro so bile volitve razpisane, pa so začele delovati prižnice, izpovednice, izpraševanja, misijoni in vse take stvari. Da, bogakletni lumpje okrog klerikalne stranke, koji načeljuje vzadaj ljubljanski škof Anton Bonaventura, se niso sramovali niti tega, da so izpostavili

za dr. Šušteršiča sv. Rešnje Telo,

le, da bi bil izvoljen. To so storili tisti klerikalci, tisti duhovniki in tisti škof, ki so kmalu na to Šušteršiča sami obsodili, na zunaj namreč, iz strahu pred ljudstvom, v resnici so pa še danes vsi zanj.

Z eno besedo, klerikalno divjaštvo, brezverstvo in bogokletstvo je šlo tako daleč, da so izpremenili

hišo božjo v volilni hlev,

kjer so s prižnic lagali, obrekovali, hujskali, proklinjali, ščuvali in agitirali, namesto da bi oznanjevali božjo besedo in pa prelep Kristusov nauk ljubezni.

Ljudstvo, ki imaš v svojem srcu še kaj spoštovanja do vere in cerkve, vprašamo te, ali ti to odobravaš? Ali ne čutiš samo sramoto v svojih srcih, da so nekateri podivjani klerikalni petelini onečastili hišo božjo s tem, da so jo izpremenili

v agitacijsko dvorano, službo božjo pa v surov klerikalni volilni shod.

Glejte, da se tako nesramno zlorabljanje cerkve in vere prepreči, zahtevamo socialisti, da se uvede tudi pri nas takozvani

kancelparagraf.

ki hoče, da se v cerkvi ne dopusti uganjati klerikalcem nobene politike. Cerkev je za službo božjo, ne pa za politično hujskanje, zato pravimo mi: politika ven iz cerkve. Vsak duhovnik, ki nima toliko spoštovanja do cerkve in vere, da bi ne zlorabljal tudi teh dveh v politično agitacijo, bodi kazniv in sodnija naj ga pouči, kako je oznanjati Kristusov nauk.

Prepričani smo, da bo te naše besede odobral vsak človek. Niso pa zadovoljni s tem klerikalci, ki so zagnali vsled tega našega predloga silen krik in vik v Belgradu, boječ se, da bo to njihovi stranki škodovalo.

Vse pa kaže, da bo ta določba najbrže sprejeta in da se bo v bodoče prepovedalo duhovnikom agitirati za klerikalno stranko celo v cerkvi. Naše somišljenike pa opozarjamo, naj potem dobro pazijo, da se bodo te postave prevneti klerikalni petelini tudi držali, vsak pregrešek naj potem takoj organizacija ova '1.

Če pa tega paragrafa ne bodo sprejeli in če hočejo naši klerikalci na vsak način, da naj bodo cerkve agitacijske dvorane in ne hiše božje, potem pa zahtevamo tudi, da se odpravi ona postava,

LISTEK.

Alb. Lajovic:

Knjige, časopisi in čitanje.

(Dalje.)

Najbolj pristopno in najbolj izrazito lepoto najde slovenski bralec v onih pisateljskih delih, ki so jih naši pripovedniki zajeli iz domačih studentov naše vaške modrosti, iz katerih veje pravi duh mile nam domovine, iz katerih čutimo tako, kakor so nam jih podali, utrip slovenskega srca, ki bije v soglasju z vsemi onimi našimi predniki, ki so se trudili od pamti-vekov do današnjih dob za človečanstvo našega naroda. To so dela, v katerih veje sapica domača, dela, pisana v posebnem lahko narodnem jeziku, ki se odlikuje z izredno prožnostjo, jasnostjo in silo! Misel, ideja, jedro je v njih izražena posebno lahko, a kljub temu z zadostnim poudarkom, in vendar najdemo med idejo in pesniškim izrazom popolno harmonijo. In to občuti slovenska duša takoj. Kaj ste si mislili, ko ste prebrali Jurčičevega „Desetega brata“ ali Tavčarjevo povest „Ivan Solnce“? Ali vam ni prišlo na misel,

da je modrovanje desetega brata in viteza Ivana Solnce samo posledica vseh onih stremljenj po izpopolnjenju človeka, za katera se je prizadeval naš narod od tedaj, ko se je Primož Trubar trudil, da bi rešil naš narod vsaj duševnih spon. Doba reformacije nam je rodila prve slovenske tiskane knjige, — doba reformacije je mejnik, kjer se je obrnila pot našega naroda proti — solncu. S te poti nas ne spravi nobena sila več in naj se še toliko trudi.

In če čitate Cankarjeve „Podobe iz sanj“, ali ne občutite neke posebne vrste žalosti, ali se ne čutite sami kot jetnika, ki je zaprt s pisateljem vred v ogromnem stolpu s padajočim stropom, ki preti streti našo dušo, a duša pa je trdno prepričana, da razpade stolp preje, zato ker je postavljen na temelju krivice in nasilstva, jetnikova duša, duša našega naroda, pa je zdrava, nepokvarjena. Vse te žalostne pripovedke in razmišljanja rado posluša slovensko uho, žalostne slike rado gleda slovensko oko. Pa ne morda zato, ker drugod ne poznajo takih zgodeb, toda zato, ker jih take, kot jih je Cankar pojmlil, povedal in raztolmačil, rad bere slovenski bralec, ker so mu bližje, so vsled tega, ker imajo slovensko dušo, njegove, občuti

jih skoro z istim ognjem kot pisatelj naš Ivan sam. Tako nam naši pisatelji razkrijajo s pomočjo narodove duše nove in nove svetove, da se more narod tešiti, čuditi, navdušiti, zasanjati, razmišljavati i. t. d. Tega čtiva se pod nobenim pogojem ne smemo ogibati, zakaj vsakdo, ki hoče in stremi biti dober človek, mora biti v prvi vrsti dober Slovenec in kot dober Slovenec mora hoditi v šolo naših najboljših pisateljev. Razumeti mora njihove misli, zapopasti njihova stremljenja, navzeti se njihovega duha; le tako bo mogoče, da si zgradi hišo svojega človečanstva, ki ljubi brez izjem in pomaga, kjer je potreba.

Toda iz globočine svojih del in misli se še posebej povzpne samo oni slovenski pesnik in pisatelj, ki pozna tudi način, kako so drugi narodi iskali ideal človečanstva, kaj drugi smatrajo za resnico in bitje prave ljudske duše. Ta odsvit in primerjava mu pokažeta pravo pot, ki jo mora hoditi če hoče priti k svojemu človečanstvu, ki ga je našel v domači povestnici zapisanega. Vsak pesnik in pisatelj mora tedaj poznati svetovno literaturo.

(Dalje prih.)

ki prepoveduje vernikom, da bi se oglašili v cerkvi in na licu mesta nastopili proti klerikalnim agitatorjem. Če hočejo imeti klerikalci na mesto hiše božje in službe božje na vsak način vililni shod, dobro, potem naj odpravijo to postavbo, da bodo lahko verniki prijeli takoj na licu mesta podivjane duhovnike za njihove lažnjive jezike in pojasnile resnico.

V boj za občino!

Občinski volilni red je razglašen in v kratkem imamo pričakovati volitev. Glavne določbe tega klerikalnega volilnega reda prinašamo na drugem mestu. Je to pravo klerikalno škripčalo. Mnogo modernih določb je v njem, ki so jih sprejeli klerikalci pod pritiskom demokratičnega ljudskega naziranja, vse je pa prikrojeno tako, kakor si želi klerikalna stranka v svojem interesu.

Tako ima n. pr. volilno pravico le oni, ki je v občini naseljen stalno že eno leto. S tem so odvzeli volilno pravico ogromnemu številu delavstva. Podobno je tudi v drugih ozirih.

Pa kaj hočemo, volilni red je tu in ni skoro misliti, da bi bil še kaj izpremenjen. Izpremeniti ga bomo mogli šele tedaj, kadar zavijemo vrat klerikalni gruntarski gospodi po deželi.

Sedaj ne pomagajo nobene tožbe, ampak le eno:

Stisnimo pesti in kakor mački vsi v boj, da iztrgamo klerikalcem čim največ občin. Slovenska občina mora biti po volitvah v rokah revnega ljudstva in ne več

Naše mnenje pa je in s tem se bo gotovo strinjalo vse ljudstvo, tudi najvernejše, da naj gre politika ven iz cerkve, zato tudi slovensko ljudstvo kliče glasno v Belgrad:

Dajte nam kancelarparagraf!!

klerikalnih gruntarjev, birtov in vojnih hujskačev.

Vsaka podružnica naše K. D. Z. mora postati sedaj naša trdnjava, vsak naš član naše K. D. Z. naš agitator.

Na delo, v boj,

da zmagamo. Podružnice KDZ., sklicujte vsak teden svoje seje, agitirajte od moža do moža, naš „Ljudski glas“ posojajte dalje svojim znancem in mlačnežem, vse mora iti na delo in v boj, da zmagamo.

Vse podružnice naj skličejo takoj izredne občne zборе z edinim dnevnim redom:

občinske volitve.

Tam se vse dogovorite in sestavite kandidatno listo. Kandidirali bomo v vseh občinah, kjer obstoji že KDZ. Imenike kandidatov pošljite potem našemu osrednjemu tajništvu. Pazite pa dobro, da boste ravnali natančno po volilnem redu, da ne bo vse delo zaman. Natančnejša pojasnila še prinesemo.

Sedaj pokažimo našo moč.

Seja osrednjega vodstva Kmetjsko delavske zveze.

V nedeljo, dne 20. junija t. l. se vrši dopoldne ob 10. uri v Ljubljani v prostorih okrajne bolniške blagajne na Turjaškem trgu (nasproti Kmetijske družbe) seja osrednjega vodstva KDZ. z naslednjim dnevnim redom:

1. Otvoritev in poročilo predsedstva.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Naša organizacija in tisk (poročila tajnik).

5. Naše gospodarsko delo (poročila podpredsednik).

6. Občinske volitve.

7. Slučajnosti.

Ker je ta seja izredno važna, se vabijo poleg vseh članov osrednjega vodstva tudi vse podružnice, da pošljejo po enega delegata (predsednika ali tajnika). Pregledali bomo dosedanje delo in ukrenili vse potrebno za najbližjo bodočnost. Razen tu navedenih vablencev, nima vstopa k seji nihče.

Načelstvo KDZ.

Za pijance.

(Konec.)

Nekdaj in sedaj.

Kako prijetno je bilo nekdanje o nedeljah popoldne na vasi! Mladina se je šetala po polju med cveticami, je pela vse pesmi, ali se zabavala z igrami.

Včasih sta se opoprijela dva mlada fanta in sta poizkušala, kdo je močnejši od njiju. Močnejši je vrgel slabejšega na tla, tako so si urili telesno moč. Ali zbog tega ni bilo sovraštva med njima. Razšla sta se in sta si segla pred odhodom v roke.

Kar je bilo starih, so sedli pod staro davno lipo sredi vasi. Gledali so mlade in so modrovali, kako je bilo, ko so bili še sami mladi in prerokovali o dnevih, ki bodo še prišli.

Danes iščeš zastoj takih prizorov. Srečaš po cestah in samotnih potih pijane ljudi, ki gredo negotovih korakov v mraku proti domu.

Gospodar pije, da pozabi za trenutek, kako gre njegovo gospodarstvo raketno pot. Hlapec, delavec, pomočnik pije

zato, da je vsaj enkrat v tednu vesel, kakor se opravičuje sam.

Vsakdo ve, da ne bo drugi dan za nobeno delo ali navadil se je veseljačenja in preslab je, da bi si odrekel, četudi ve, da mu bo v kvar.

Če ni prijetno na vasi, je pa toliko bolj veselo v vaški krčmi. Zoprni duh po opojnih pijačah, po razlitem vinu, gosti tobakov dim, vrišč in vpitje; včasih hripavi glasovi narodne popevke ti donijo nasproti. Tu smo v kraljestvu alkohola. Sredi med pivci sedi vaški modrijan in razklada na dolgo in široko svoje nazore. Napol vinjeni gostje pa ga poslušajo z odprtimi ustmi.

Alkohol kaže čedalje bolj svojo moč. Pivci postanejo še glasnejši, vsak hoče priti do besede. Pozno v noč se vračajo šele proti domu kričeč in razgrajajoč, da so v nadlogo drugim že počivačim prebivalcem.

Iz starih časov.

Že stari narodi so se mnogo borili pri alkoholu, temu velikemu sovražniku človeštva, razdiratelju družinskega življenja in protivniku vsega napredka.

Občinski volilni red.

V „Uradnem listu“ št. 71. je izšla uredba o volitvi v občinska zastopstva v Sloveniji. Zdi se nam potrebno, da s to uredbo seznanimo člane naših KDZ. in jim damo pojasnila kako naj postopajo, da se jih ne bo ogoljufalo pri občinskih volitvah.

Pravico voliti imajo vse moške in ženske osebe, ki so dopolnile 21. leto, so državljani države SHS, ter so že najmanj eno leto nastanjeni v tisti občini. Odsotnost iz občine vsled vojaškega službovanja se ne smatra za ukinitelj bivališča. Isto velja, ako se ni mogel kdo iz inozemstva vsled vojnih dogodkov na prejšnje bivališče vrniti.

Kdor je na orožni vaji se sicer vpiše v volilni imenik, ne more pa izvrševati aktivne volilne pravice; vendar sme izvoljen biti.

Za občinske odbornike ali namestnike smejo biti izvoljene vse osebe moškega in ženskega spola, ki so izpolnile 24. leto svoje dobe in niso izključene od volitve.

Za volitve mora sestaviti župan volilni imenik po abecednem redu in sicer ločeno za moške in ženske. Morajo se razgrniti volilni imeniki za dobo osmih dni, da jih vsakdo lahko vpogleda in vsaka politična stranka si lahko prepíše volilni imenik „ako ni kaj v redu v volilnem imeniku ima pravico vsakdo, ki je dopolnil 21. leto, uložiti ugovore.“

Ugovor mora biti opremljen z dokazili, katera mora stranki na njeno zahtevo vsako politično oblastvo izdati brezplačno.

Občinski odbor sestoji v občinah, z manj kot 500 prebivalci iz 10 odbornikov in 10 namestnikov, z manj kot 2000 prebivalci iz 16 odbornikov in ravno toliko namestnikov, z manj kot 5000 prebivalci 24 odbornikov in ravno toliko namestnikov in z manj kot 10.000 prebivalci iz 32 odbornikov in ravno toliko namestnikov.

Volitev se vrši na podstavi sorazmernega zastopstva z obveznimi kandidatinimi listami.

Kandidatne liste morajo vložiti vse politične stranke, katere se hočejo udeležiti volitev. Vse kandidatne liste mora izdati župan uradno z občinskim pečatom opremljenem izdanem obrazcu. Na volilnih listah sme biti kandidatinja ženska le vsaka 4, 8, 12 itd.

Pri kandidatih je navesti ime, priimek, poklic in stanovanje; vsaka kandidatna lista obseza toliko kandidatov, kolikor se

Pri starih narodih so bili zakoni proti alkoholu prav strogi. V Atenah, domovini umetnosti in lepote, so stari Grki obsodili nekega zakonodajnega uradnika na smrt, ker se je preveč napil.

Strogi Spartani pa so šli še dalje. Ti so popolnoma prepovedali pitje opojnih pijač in Lykurg je ukazal, da se povsod zatire vinska trta.

Za časa rimske republike je bilo prepovedano piti mladino vino. Šele nad 30 let stari moški so imeli uživati vino. V slučaju pa, da je kdo storil zločin v pijanosti, se to ni smatralo kot olajšujoča okoliščina, temveč se je zločinca zaradi tega še strožje obsodilo.

Grški modrijan Pittakos v Mytileni je izdal naredbo, da se mora vsakogar, ki je v pijanosti zagrešil kak zločin, dvakrat strožje kaznovati, kakor onega, ki ga je storil v treznosti.

Mohamed ustanovitelj Izlama je popolnoma prepovedal v koranu uživanje vina.

Karol Veliki je mnogokrat strogo opominjal svoje dvornike, naj ostanejo trezni.

voli odbornikov in namestnikov v dotični občini, ter naj bodejo zaznamenovani s št. 1, 2, 3 itd.

Kandidatne liste se morajo najpozneje v petih dneh po razpoložitvi volilnih imenikov predložiti županu. Župan mora razglasiti dan in uro do katere se smejo vlagati kandidatne liste.

Na vsaki listi naj bo označena oseba in nje namestnik, ki občujeta z županom, kot pooblaščen zastopnika, ako te pri-

jave ni, se smatra prvi podpisanec kot pooblaščenec.

V občinah, kjer je bila vložena le ena kandidatna lista, proglasi župan vse kandidate na listi predlagane, brez volitve za občinske odbornike, oziroma njih namestnike. Vzorec za kandidatne liste bi bil sledeči:

Kandidatna lista

Kmetško delavske zveze v
za volitve v občinski odbor občine

Tek. št.	Ime in priimek	Poklic	Bivališče	Lastnoročni podpis	Ime in priimek namestnika	Lastnoročni podpis

Za volitven dan je brezpogojno določiti nedeljo. Začetek in zaključek določi župan, vendar mora glasovanje trajati najmanj 4 ure.

Opozarjamo vse podružnice, da takoj sedaj sestavijo kandidatne liste po gori navedenem vzorcu, da bodo že pripravljeni na volitve, ter bodo odstranili morebitne nedostatke, vsled katerih se ne bi mogli volitev udeležiti. Pripravimo se na ta boj, katerega se klerikalci tako

boje, ter ga toliko časa zavlačujejo. Potrudite se vsi člani KDZ., da dobite občino v svoje roke in potem svojih občinskih zastopov poveste vladi, da mora voditi državo tako, da bo služilo vobčo korist proletarijatu in ne kapitalizmu, bodisi klerikalnemu ali liberalnemu, kakor se to danes godi.

Torej proletarci, vsi na delo za socialistično občino.

ali škofje v svoji okrožnici tudi obsojajo dosedanje

lažljivo in nepošteno pisavo

katoliškega časopisa? Ali so prokleli v svoji okrožnici gnusno politiko katoliškega časopisa, ki s svojo pisavo pospešuje med ljudstvom

nepoštenost in moralo?

Škofje prav dobro vedo, kaj dela katoliški tisk; vedo, da potvarja resnico, da obrekuje posamezne delavce v politiki in cele stranke, vedo, da katoliška cerkev kot taka ni prijateljica socializma, ampak steber sedanje družbe, ki pa v svojem časopisju kljub temu uganja največjo demagogijo. Vse časopisje nosi znake: namen posvečuje sredstva.

In okrožnica episkopata nima graje za to početje. Strinja se torej z delovanjem katoliškega tiska.

In naša naloga? Naša ofenziva mora biti večja, naš tisk mora tudi v vsako hišo. Videli bomo, ali so naša načela, naš program za današnjo dobo ali pa nazadnjaštvo in laž.

Iz Kmetško delavske zveze.

Pravil za podružnice nam deželna vlada še ni vrnila. Po zakonu so pravila potrjena, če tekom šestih tednov ni odgovora. Torej počakajte zanje še par tednov, nato jih pa pošljemo tiskana vsem podružnicam v primernem številu.

Volitve. Sedaj je prišel čas najresnejšega dela za vse podružnice. Odločevalo se bo o usodi vaše občine, o usodi države, zato vsi, prav vsi na delo in v volilni boj. Vse podružnice naj sklicujejo neprestano odbore seje, kjer naj se posvetuje o volitvah. O vseh važnejših sklepih je poročati osrednjemu tajništvu.

Klerikalna agrarna reforma na Dolenjskem.

Nadaljna razkritja!

Veliko Auerspegovo fidejkomisno posestvo na Kočevskem je bilo meseca marca 1919 vsled znane odredbe ministrstva za agrarno reformo razlašeno. Že takoj spočetka so hoteli razni politikarji iz SLS in JDS v kalnem ribariti in so se pulili za plen, kdo ga dobi več. Sumničili in dolžili so drug drugega po „Slovenču“ in po „Slovenskem Narodu“. Spočetka je bil državni nadzornik neki Čeh, pozneje pa jeto mesto zasedel k. k. Hofrat Rustia v Ljubljani, kateremu je knez Auersperg še vedno „Durchlaucht“ in nekako bog. Knezov gozdarski svetnik Schädinger, hud nemški nacijonalec in zatiralec slovenskih delavcev, je ostal na svojem mestu, dasi je popolnoma nezmožen.

Auerspergovo posestvo ima danes 4.000.000 kubikov zrelega lesa in povsod vpeljano lesno industrijo (žage). Vsak pameten človek je pričakoval, da bo to razlašeno veleposestvo država sama eksploatirala po svojih zmognih organih, ki jih ima dovolj na razpolago. Na ta način bi pomagala dvigniti našo valuto, zlasti ker je danes Rusija še nezmožna v tem pogledu konkurirati na svetovnem trgu. Toda zgodilo se je nekaj nepričakovanega. Vladaujoči stranki SLS JDS zvesti svojim kapitalističnim načelom pa ste sklenili med seboj nepošteno (čuj g. dr. Tavčar!) koalicio. Sklenila se je znana sramotna pogodba, ki smo jo mi razkrili. Od države razlašeno premoženje se je hotelo razdeliti med nekatere strankine pristaše,

Umrla je sodružica

Ružena Kristan

soproga našega poslanca in bivšega ministra sodruga Antona Kristana.

Žalujemo sodrugu in rodbini naše sožalje, vzorni in delavni sodružici pa časten spomin.

Klerikalna gruntarska stranka proti hlapcem in deklam.

V predzadnji številki smo naslikali žalostno življenje največjega reveža danes, to je hlapca, oziroma dekle. Nimate pravice nikjer, za njiju se nihče ne zmeni, zato potrebujeta še bolj varstva in javne zaščite, nego vsak drug stan in tem bolj potrebna je za njiju volilna pravica.

Francoski kralj Franc I. je odredil leta 1536. jako stroge naredbe proti alkoholikom. Odredil je, da se vsakega pijanca kaznuje v prvem slučaju z ječo ob kruhu in vodi. Ako so koga drugič zalotili pijanega, se mu je naštel primerno število palic, tretjič so ga pa pretepli z biči. Ako je ostal nepoboljšljiv pijanec, odrezal se mu je en prst na nogi, ako to ni pomagalo, se ga je izpostavilo na sramotni kamen, a končno se ga je izgnalo iz domovine.

V nekaterih drugih deželah so zaprli pijance v ječe ter jim dajali le tako hrano, ki je bila pomešana z žganjem in tako dolgo, dokler se ni pijancu gnusilo ter se je začel braniti uživati tako hrano. Ali pa so zaprli vse, ki so jih našli pijane na ulicah, potem pa, ko so se streznili, so morali pometati ceste, ne glede na to, ali je bil kdo bogataš ali siromak.

Uganka.

Moč, ki imam jo jaz, je taka,
da vržem vsakega junaka.
(ouga)

Pa, tista stranka, ki se na vsa usta dere, da je ljudska stranka, noče o njih pravicah ničesar slišati. Ona pozna le bogate klerikalne gruntarje, reveža pa le pri revnih oirih, pri davkih in tedaj, kadar je treba iz njega preštati delo ali pa denar.

To se je pokazalo najlepše sedaj pri sestavi občinskega volilnega reda. Notri stoji določba, da ima pravico voliti le oni, ki stanuje najmanj 1 leto v občini. Ta določba je jasno naperjena proti hlapcem in deklari, ker s to določbo izgube skoro vsi posli volilno pravico. Mi socialisti zahtevamo, da naj zadostuje 3 mesečno bivanje v občini.

Seveda, klerikalni gruntarji poznajo posla le tedaj, kadar ga je treba izžemati, pravic mu pa nočejo dati, ker se boje, da ne bi občina storila tudi kaj dobrega za uboge, onemogle hlapce in deklet, ki jih pomečejo na stara leta klerikalni gruntarji na cesto.

Tu vidiš, ljudstvo, za koga skrbi klerikalna stranka. Tvoja dolžnost je zato, vse revno ljudstvo, da se združiš kakor en moč okrog naše stranke, okrog naše „Kmetško delavske zveze“, da si izbojuješ one človeške pravice, ki ti jih utruje klerikalna gospoda.

Hlapci in deklet! Vaš odgovor na to najnovejšo klerikalno lumparijo naj bo, da stopite takoj v K. D. Z., ki vam bo izbojevala vse pravice, da se naročite na naš list in ustanovite povsod KDZ. Reveži na eno stran, bogatinci na drugo.

Škofovska okrožnica duhovnikom.

Klerikalno časopisje nam te dni poroča, da so jugoslovanski škofje izdali duhovništvu okrožnico, v kateri priporoča ustanovitev in podpiranje katoliške lige. Namen katoliške lige je, da dvigne in razširi „katoliško“ časopisje in tisk katoliški sploh.

Ta škofovski proglas ne pomeni prav nič drugega kakor novo ofenzivo proti socialističnemu delavnemu ljudstvu, proti njega probujenju, ki postaja klerikalizmu nevaren. Nimamo sicer pravice, klicati škofove na odgovor, ne jim diktirati, kakšne okrožnice naj pošiljajo duhovništvu. Vendar pa se nam zdi potrebno, da vprašamo,

ljudstvo, kmeti in delavci, pa grdo ogoljufati. Naredba centralne vlade v Belgradu z dne 11. februarja 1920 določa, da se sme ves les veleposestev, ki spadajo pod agrarno reformo, prodati le na javni dražbi.

Kako je moglo torej priti do škandalozne pogodbe, ki smo jo mi razkrili in ki sta jo „Slovenec“ in „Večerni list“ zagovarjala kot socialno pravično, ravno tako kakor je besnel „Narod“ (trgovska in obrtna zbornica!) nad našim razkritjem.

Citirana naredba je bila deželni vladni in zlasti tudi glavnemu poverjeniku za agrarno reformo znana. Vendar se je ni razglasilo, dokler ni bil les potom koalicijske med JDS in SLS prodan pod roko.

Začetkom maja letos je prišel knez Auersperg pogledat svoje posestvo. Vlada bi ga morala podučiti, da je naredba o agrarni reformi od marca 1919 še veljavna. Toda vlada je to opustila, še več, pustila je, da je visokost knez Auersperg sam sistiral razne vladne odredbe. Sam je odstavil od države nastavljenega upravitelja kopališča Toplice, povišal je takso za kopeli in „svojim“ uradnikom zvišal plače za 120 odstotkov. Odredil je, da se zopet uvede nemško uradovanje, skratka pokazal je, da se smatra za neomejenega gospodarja kot „Herzog von Gottsche“ in da se na državne odredbe pokašlja.

Še več. Z glavnim poverjenikom za agrarno reformo se je domenil, da bo on, „vojvoda in knez“, škandalozno pogodbo odobril samo pod tem pogojem, ako se razlastitev njegovega veleposestva prekliče. Gospod dr. Lukan mu je dal na svobodno razpolaganje ves denarni debot od posestva, naložen v deželni banki, ki znaša več milijonov! Vse to pod pogojem, da daruje knez milostno en milijon kron za slovensko tehniko. Država torej dovoli ohojemu knezu, da ji daruje ta znesek od njenega denarja.

Žalosten ta naš nacionalizem! Žalostno to za ponos naših nacionalnih strank!

Škandal!

Naredbo centralne vlade ste skrili, da bi napravili sijajen kšeft in ukanili kmeta, delavca in državo! Državni denar ste izročili tujcu — knezu! Dovolili ste mu, da podari od tega denarja nazaj bori milijon kron!

To so fakta!

Sedaj kričite in zmerjajte!

Sram Vas bodi vseh skupaj!

Velikanska socijalistična zmaga v Nemčiji.

Komunisti pobiti.

V nedeljo so se vršile v Nemčiji volitve. Nemško ljudstvo se je odločno izreklo za socialne demokrate, ki so dobili približno

11 milijonov glasov

ter imajo sedaj nekako 200 poslancev v nemškem državnem zboru. Posebno pozornost je vzbudilo dejstvo, da so bili pri volitvah popolnoma poraženi

komunisti, ki so dobili le 2 poslanca.

S tem je nemško ljudstvo samo najsijajnejše obsodilo politiko teh ljudi. Socijalizem zmaga povsod.

Vsi na delo, da bo zmaga tudi pri nas na vsej črti.

Shodi K. D. Z.

K. D. Z. priredi z nastopnim dnevnim redom: 1. Ljudski shod; 2. vpisovanje v krajevno organizacijo K. D. Z.; 3. ustanovni občni zbor K. D. Z.; — naslednja zborovanja po Sloveniji:

v nedeljo dne 27. t. m.

V Rogatcu dopoldne in v Rogaški Slatini popoldne; poroča sohr. Prepeluh.

V Malenšah dopoldne.

V Št. Rupertu ob 9. uri dopoldne na Veseli gori, pri Škarjetu.

V Mokronogu ob 3. uri popoldne.

V Tribučah ob 9. uri dopoldne.

V Črnomlju ob 3. uri popoldne.

V torek dne 29. t. m.

V Metliki ob 9. uri dopoldne.

V Adlešičih ob 3. uri popoldne.

V Dražgošah ob 3. uri popoldne.

Na Bizelskem ob 9. uri dopoldne.

Zaupniki, skrbite za obilno udeležbo ter nam takoj naznanite lokale za gori napovedane shode, kjer naj se vršijo in čas, če bi bilo drugače bolj na mestu n. pr. kje popoldne namesto dopoldne in obratno). Na teh shodih se bo tudi razpravljalo o občinskih volitvah, zato so zelo važni.

Osrednje tajništvo K. D. Z.

Dopisi.

Iz Gornje sv. Kungote.

Na potovanju po obmejnih pokrajinah me zanese nekoč radovednost tudi v Zg. sv. Kungoto. Seveda kot kristjana me je vleklo nekaj v cerkev ogledati si svetnico sv. Kungoto, ker je še nikdar v življenju nisem videl naslikane. Pridem tik precejšnje hiše pri cerkvi, katere oblika in velikost mi je predstavljala navadno farovž po deželi. Tudi glavo bi bil stavil, ako bi mi kdo rekel, da to ni farovž, ko bi neka čisto navadna stvarca ne napotila mojih misli drugam. Bil sem namreč lačen, in že sem jo mahnil proti hiši, da bi kupil kako klobaso in žentljo, ko bi me slučajne ne bil ustavil mežnar z vprašanjem: Kam greste? Jaz mu v kratkem razložim mojo potrebo, nakar mi mežnar pravi, da tukaj ni štacuna, ampak farovž. Tako? Hvala lepa! Ni štacuna? Kaj naj pa pomeni ona čebula, ki visi po vseh oknih, ga vprašam jaz. Gospod imajo vajete melo (moko) ter jo delijo za aprovizacijo. Dobi se pa tudi čebulo, če kdo hoče. Tako torej, župnik trgovec s čebulo in aprovizator. Še eksekutor ko bi bil, pa vse erkne... Pri teh mislih jo mahnem naravnost mimo cerkve v bližnjo gostilno; pozabil sem celo na sv. Kunigundo v oltarju, katero sem si prej želel ogledati.

Pa naj bo. Opravim ta to lahko še o priložnosti drugič, ko pridem zopet tja pogledat. Če je še kaj čebule v farovžu na prodaj in se orijentirat, kako in kaj farovška aprovizacija?

Iz Kamnice pri Mariboru.

Naše viničarsko mezdno gibanje povzroča nekaterim strašnih skrbij in muk. Preti jim bojazen, da jih spravi naša pravična stvar morda v konkurz. Toda dragi gospodje milijonarčki, bogataši, oderuhi izkoriščevalci ta Vaša bojazen tukaj pač ni na mestu.

Mogoče bi bila ista opravičena kadar se gre za izdatke po letoviščih, topikalih, dr. razkošnih zabavah, brez katerih boste tudi lahko izhajali, če mi lahko brez kruha opravljamo tudi najtežja dela po vinogradih. Ali naj mi reveži za Vaše razkošje stradamo in delamo? Mar vas ni sram, da vam moramo mi neizobraženci, sužnji kaza in pot v življenju? Gospodje! Nič več ne bomo biti vaši hlapci! Nič več ne boste zlorabljali naše potrpežljivosti in

izkoriščali naših življenjskih sil. Še se zavedamo, da smo močni dovolj, da vržemo raz sebe tovor suženstva. Naša organizacija, pred katero se tresete, nam je simbole bližajoče se pravice, katero Vi danes pregrešno teptate. Mene tekel fares, zapišite si na čelo, da se ne spozabite predaleč, ter skušate popraviti krivice, katere ste delali leta in leta svojim podložnim viničarjem; toda urno, sicer utegnete zamuditi ugoden trenutek, ko nas je volja vam odpustiti.

Vaše grožnje, da nam vzamete živino, katero Vam mi takorekoč za malenkostno porabo mleka, redimo in pitamo leto in zimo, kažejo vašo krščansko moralno v pravi luči. Sicer pa vam slobodno, ako mislite, da vas to privede do zaželenega uspeha. Naše mnenje je v tej zadevi popolnoma drugo. Milijone kopičiti, delavca pa stradati, to je vaš načrt, toda nastane vprašanje, če je v 20. stoletju moderen? Najbrž ni, ker že celo vlada in poverjenstvo nekaj stokata. Gotovo bode to jako težak porod, ker je potrebnih že toliko babic enket, a novorojenčka še ni! Da bi le ne bil navsezadnje kak zamorček, ali da se bolje razumemo črnc.

Vi pa, gospodarji milijonarji, bogataši oderuhi, krvosesi in skupulji vedite, da za ceno 2 K kamniški viničarji nočejo več ne delati, ne stradati. Ave dr. Schneiderer et socii!

Kamniški viničarji.

Ljubno. Gospod urednik, Vi mislite, da pri nas vse spi, ker vam nič ne poročamo. Pa vi se motite. Če ne verjamete, pa poslušajte. Naš gospod Papež ml. se po vseh klerikalnih časopisih zaletava v nas rudečkarje in naš bodoči konzum. — Zakaj se naš in našega konzuma tako boji, nam je razumljivo, nerazumljivo nam pa je, zakaj se gospod Papež sam hvali, ko ga nihče drugi noče. Mogoče se drži pregovora: hvali se sam, če te drugi nočejo. On se hvali, kako je kot poslovodja povzdignil naše kmetijsko društvo. Njegova hvala je sicer resnična, a njegovi nazori so povsem napačni. On misli z visoko ceno zadrugo povzdigovati, ljudstvo pa pravi, da je zadruga samo takrat na dobrem glasu, če ima dobro in vredno blago. G. Papež se po klerikalnih časopisih hvali, da je domačin, naši hudomušni kmeti pa pravijo, da je Kočev var in nekateri celo, da je Ribničan. Najbrž imajo kmeti prav, ker domačini so na Ljubnem rojeni, ne pa v kočevskem okraju. On se tudi hvali, da je pošten poslovodja, mi pa pravimo, da to ni pošteno, če on načelnikove podpise falsificira, kakor je to zadnjič napravil, ko je brez načelnikove vednosti občni zbor sklical.

Nam ze zdi, da ga pri zadrugi samo g. Turk hvali, ki slabo vidi in ki ga je iz posebnih razlogov v to službo spravil. — No pa naj še kdo reče, da se bogatim nemškutarjem v Jugoslaviji slabo godi! Gorje pa slovenskemu uradniku, če bi se predrznil, kaj po strani zaslužiti! Ta privilegij je samo za bogate nemškutarje veljaven!

Večini naših kmetov je lansko leto vse poljske pridelke toča uničila. Ubogi ljudje so osebno in pismeno prosili žitnega in političnega komisarja za žito, pa ga niso dobili. V največji sili se pa obrnejo na človekoljubnega postajnega vodja, stražmojstra gospoda Čretnika in glej čudež! ta jim je naenkrat dobil iz Celiškega mestnega mlina zadosti žita in more in ljudstvo rešil gotovega pogina.

Za to človekoljubnost je bil pa gosp. stražmojster pri orožniški četi naznanjen in se je moral zagovarjati. Stražmojstru se ni sicer nič zgodilo, a vendar je pa ostal utis, da ima v Jugoslaviji en orožnik več uradne moči, kakor občinski zastop, žitni in politični komisar.

Kostrivnica pri Polčanah.

Pri nas smo izgubili pred nekaj meseci župnika Višnjara. Bog mu daj v miru počivati, mož je bil jako priljubljen med farani, ker je bil pošten in miren mož. — Sedaj imamo pa naslednika, ki bi si rad kar čez noč nagrabil milijone. V naši fari je deklica, stara okoli 12 let, ki težko govori. Starši so hoteli poslati otroka k birmi, a župnik ni hotel dati dovoljenja, dokler mu mati ni obljubila, da mu bo hodila šest dni delat. Vprašamo cerkveno oblast, od kedar smejo župniki zakrament zopet prodajati?

Sv. Peter nad Medvedovim selom.

Pred kratkim se je vršila tukaj birma. Neka družina je hotela poslati otroke k birmi in je naznanila kot botra našega vrlega sodruga Ivana Vidgaja iz Slatine. Župnik pa očeta surovo nahruli, češ, da njega ne vpiše, ker je on socialista. Pove-mo temu gospodu, da bo naše potrpežljivosti kmalu konec.

Pušenci pri Ormožu.

Ker sem izprevidel, da ima tudi vaš list smisel in ljubezen do nas železničarjev, kar ste tako lepo pokazali ravno ob zadnjem štrajku, vam potožim še nekaj. Dobili smo te dni od davčne oblasti plačilne naloge za dohodninski davek, ki ga doslej nismo plačevali, saj si s svojimi dohodki, ki nam jih odmerja dr. Korošec, ne moremo kupiti niti kruha, kaj šele nasititi svoje lačne družine. Lani sem zaslužil 3300 K in od tega naj plačam še davek? Res, rad bi poznal onega, ki more preživeti s to vsoto 5 oseb. Naj pošlje davčna oblast naše plačilne pole raje verižnikom, da jih oni poravnajo, a ti seveda ne plačujejo v klerikalni vladi nobenega davka. Ljudstvo iztrezni se in izpreglej. — Železničar.

Iz St. Ruperta.

Naš g. župnik Peter Natlačen je zelo hud na K. D. Z., kar spati ne more več ta možakar, tako se jezi na socialiste. Ko je šel gostilničar Škarje, pri katerem se je vršil naš ustanovni shod nekemu otroku za krstnega botra, ga je Peter Natlačen napodil, češ, ti si proti veri, ker si dal prostor K. D. Z. na razpolago. Ko pa so imele marijine device shod na Veseli gori, ter so po shodu sladko vince „vlekle“ takrat pa ni bila vera v nevarnosti, kajne g. Natlačen kako krasno je bilo v družbi „nedolžnih“ deklet, se pečati s klerikalno politiko je veliko bolj prijetno, kot na prižnici razlagati „božjo besedo“.

Pri zadnjem razdeljevanju sladkorja od strani aprovizacije, — pri kateri imajo klerikalni magnatje glavno besedo — se je postopalo zelo krivično. Prišla je ena dekla, ki je organizirana pri K. D. Z. po sladkor za 7 oseb, se ji ga je odkazalo za vseh sedem oseb tričetrt kg, med tem, ko se ga je dalo gotovim ljudem en četrt kg za vsako osebo, nekaterim celo pol kg. Po dolgem prerekanju se ga je vendar tudi dotični dekli nakazalo 1 kg za vseh sedem oseb.

Zato pa spreglejte ljudje, kako se odira reveža od strani liberalnih in klerikalnih magnatov, ter se ne družite z njimi v njihovih laži-organizacijah, ampak vsi v K. D. Z., ker se ta edina bori za naše pravice.

Ljubno.

V 20. št. „Slovenskega gospodarja“ me je dobroznani pritlikavi dopisnik naslikal. Ker nisem tako maščevalen, kot je on, mu rečem za enkrat samo to, kadar bomo imeli rudečkarji, kakor nas imenuje, toliko masla na glavi, kot ga ima dotičnik, ne bomo hodili na solnce. Na svidenje. Franc Marovt.

Čatež ob Savi.

Posestniki iz Cerine, Mrzle poljane, in Globočič smo imeli skupne pašnike z drugimi vaščani, sedaj pa nam odpovedujejo naši sosedi to pašo, ravno v teh najslabših časih proti čemur mi odločno protestiramo. Pasli smo na teh pašnikih že nad trideset let in sedaj si hočejo te pašnike do katerih imamo mi toliko pravice kot naši sosedi med seboj razdeliti. Pri tem razdeljevanju se ozira le na premožnejše posestnike, ki imajo dosti živine in nas reveže se hoče pa ogoljufati vsake pravice. Ali imamo mi reveži napram državi samo dolžnosti in nič pravic. Pozivamo torej poverjenišvo za agrarno reformo, da preišče celo stvar, ter se pri razdelitvi teh pašnikov ozira na vse tiste, ki so do sedaj imeli skupno pašo.

Prizadeti kmetje.**Ribnica na Pohorju.**

Naš g. župnik in kaplan nimata o čem drugem govoriti kakor o soc. dem. in K. D. Z. ter jo blatita na vse mogoče načine, zato sta pa s temi svojimi pridigami dosegla da več nobeden ne mara iti v cerkev, niti ženske ju več ne marajo poslušati. G. župnik laže tudi da bodejo kmetje v konsumnem društvu izgubili denar, samo da bi to društvo razbil in bi potem imel ljudi na vrvi. Kaplan pa ko sreča kakega socialista ga pozdravi z „Aufliks“. Na pošti pa pregledujejo našo pošto ter pošiljajo naše liste v stranišče. Toda gorje poštarju in kaplanu, kedar jim pridemo na sled, tedaj bo šel njihov dobri kruhek po vodi. Kaplan se zapira s poštno gospodično po več ur v uradu, kaj delata tam, krščanskega nauka se gotovo ne učita. Vas kmete, delavce, hlapce in dekcle pa vabimo da se združite v K. D. Z. da pokážemo g. fajmoštru da znamo s svojimi možgani misliti in to pa da je zato tukaj da nam razlaga „Božjo besedo“ ne pa da hujska in seje sovraštvo med nami. Naši liberalci in klerikalci so baje celo neko zaroto sklenili da bodejo odstranili predsednika in blagajnika K. D. Z. opozarjamo na to politično oblast, da preišče celo stvar.

Po svetu.**Z mirovne konference.**

ni nobenega glasu več. Urediti imajo še mirovno pogodbo s Turčijo in jadransko vprašanje ter nekatere druge stvari v drugih delih sveta, kar pa za nas ni važno. Ne mudi se tem gospodom res ne. Vsak mesec se sestanejo za dve uri, pa gredo zopet narazen.

na Laškem

so vedno večje homatiije. Dan na dan se vrše upori, revolucije, štrajki in krvavi spopadi med štrajkujočim ljudstvom ter karabinerji in vojaštvom. Vlada, ki se je sestavila šele pred nekaj dnevi, je zopet odstopila. Konec vseh teh homatij bo — splošna revolucija in polom na Laškem. In laški nacionalisti in hujskači še vedno sanjajo o laški Reki, Primorju in Dalmaciji. Klerikalci laški, ki so se držali do zadnjih časov nekoliko ob strani, so prestopili sedaj s papežem na čelu popolnoma na stran hujskačev in najzagrizenejših sovražnikov Jugoslovanov.

V Avstriji.

kjer so vladali sedaj socialisti s pomočjo klerikalcev, se je sedaj ta vlada podrla. Socialisti, ki so rešili to beraško državo popolnega pogina, niso več voljni sodelovati s klerikalci, ki jim mečejo le polena pod noge. Do viška je prišla kriza, ko so se avstrijski klerikalci uprli davkom na vojne dobičke in demokratični ureditvi vojašnice. Socialisti so izstopili iz vlade, a brez njih ne bo mogel vladati nihče.

Klerikalci so res povsod enaki potuhnjenci in sovražniki revnega ljudstva.

Poljaki

v boju z boljševiki zopet napredujejo. Skrajni čas bi že bil, da se ta boj prepreči.

Madžarski

klerikalci, ki so se pokazali sedaj v vsej svoji zverinski nagoti, ki divjajo hujše nego najbolj krvavi boljševiki, so izzivali upor vsega organiziranega socialističnega delavstva v Evropi. Mednarodna zveza prometnih delavcev je namreč pred par dnevi sklenila, da se mora proglašati proti Madžarski najhujši bojkot. Nobeno blago, namenjeno na Madžarsko ali iz Madžarske se ne sme več naložiti, ne prepeljati. Ukinjena je vsaka zveza s temi pobožnimi zverinami.

§ Iz naše države. §

V Belgrajski vladi se klerikalci in liberalci močno kregajo in vse kaže, da tudi ta vlada ne bo dolgo živela.

Parlament rešuje sedaj volivni red za parlament. Socialisti zahtevamo splošne volivne pravice tudi za ženske in pa uvedbo „kancelparagrafa“. — Prvi nasprotujejo klerikalci, drugi bo pa najbrže prodrli.

Ljubljanska deželna vlada tvori sedaj predmet pogajanj v Belgradu. Klerikalci delajo velike težave, ker bi radi vladali tudi v bodoče še sami.

Regent Aleksander pride 27. t. m. v Slovenijo. Pripravljajo mu že velik sprejem. Spremljala ga bodeta dr. Korošec in dr. Kukovec.

Rdeči prapor. V Ljubljani je začel izhajati neki list pod tem naslovom, najbrže po naročilu klerikalcev in s klerikalnim denarjem, ker tako pridno podpira „Večerni list“ in „Domoljub“ v lažanju in zabavljanju na našo stranko. — Proglašajo se za komunistično glasilo, a vse bo najbrže le klerikalni manevar, da bi razcepil naše socialno-demokratske vrste sedaj pred volitvami. Pa se mu ne bo posrečilo, ker naše ljudstvo ne mara imeti nobenega stika s temi hujskači in nezrelimi otročaji. Baje šarijo tudi med našo K. D. Z. z njim, a vsak naš član ga naj vrne.

Na Koroškem se vrši v nekaj tednih plebiscit. Mi socialisti pravimo, da je dolžnost vsakega, ki je rojen od slovenske matere, da glasuje za Jugoslavijo, — Nemci, rojeni Nemci seveda, naj pa glasujejo za Avstrijo. Odpadnike obsojamo tudi mi, pa naj bodo na tej ali oni strani. Uverjeni smo pa, da se bo ljudstvo, ki je po ogromni večini slovensko, izreklo za Jugoslavijo.

Štrajki so hudodelstvo! Tako je zaklical na nekem shodu boljševiški komisar za industrijo Taratuta. Lep zastopnik revnega ljudstva.

Tako uradništvo ima Italija pri nas! V upravi za zasedeno ozemlje (Primorsko) so prišle italijanske oblasti na sled velikanskim poneverbam. Kradli so tako-rekoč vsi italijanski uradniki od najvišjega do najnižjega. Država je baje pri tem oškodovana za 100 milijonov lir.

Žebot obsojen. Fran Žebot, urednik „Slovenskega gospodarja“, je hotel svoječasnno podkupiti nekega uradnika na mariborskem magistratu, da bi mu izročil v prepis volilni imenik. Zaradi tega je bil Žebot obsojen na 400 kron globe ali pa na 40 dni zapora.

Stroga kazen. Radi komunistične vstaje v Subotici je izročeno sodišču 168 obdolžencev radi veleizdaje.

Nove novčanice. „Narodne Novine“ prinašajo vest, da se v kratkem uvedejo raznobarvne novčanice od 2 do 100 para in od enega do pet dinarjev. Na vsaki izmed teh novčanic bo napis v enem izmed treh jugoslovanskih narečij.

Pogajanja z Avstrijo. V Beograd sta došla dva odposlanca avstrijske vlade, da pripravita trgovski dogovor z našo državo.

Gospodarske vesti.

Cena bombažu je zopet padla, in sicer skupno za 500 frankov pri 100 kg. Vkljub temu pri nas ni opaziti, da bi se bile znižale cene oblačilnemu blagu.

Cene padajo na Francoskem vsem živilom in blagu. Posebno so padale sočivju, olju, kavčuku in usnju.

Koliko bo vreden naš letošnji pridelek? Po računih trgov. in poljedelskega ministrstva bo letošnja žetev v Jugoslaviji tako ugodna, kakršne že nismo imeli desetletja. Cenijo jo na 30 milijard dinarjev, t. j. 120 milijard kron. Vsled tega padajo tuje valute in splošne cene ter se dviga vrednost krone.

Kdor bi se želel kot kmetovalec naseliti v Bosni naj se obrne po pojasnila na tovariša Slovenca Ant. Urek, Zenica, kolonija br. 48, Bosna. Za odgovor je treba priložiti znamke. Zenica je zelo rodovitna kraj sredi dežele, z vsakovrstnimi uradi in z zdravim podnebjem.

Cene blagu padajo. Cene manufakturnemu blagu so padle za 50 do 80 odstotkov. Na Reki, v Beogradu, Zagrebu itd. je vsled tega mnogo velikih trgovin pred konkurzom. Cena sladkorja na beograjski borzi je padla od 32 na 12 dinarjev.

Vrednost tujega denarja pada, krona raste. Na borzah silno pada vrednost tujih valut, zato pa se dviga naša krona. Lira je bila zadnjo soboto vredna le še 3 K 80 vin. To ugodno stanje za našo krono je nastalo vsled tega, ker je vlada sklenila, da se mora za naš izvožen les plačevati v inozemstvu v našem denarju.

☞☞☞ Za ženske. ☞☞☞ Žene in dekleta!

50 let se je borila naša stranka po vsem svetu za Vaše politične pravice, sedaj Vam jih je dosegla v veliki meri, čeprav še ne vseh. Tudi ve bodele sedaj volile v naše občine, priboriti Vam pa hočemo tudi volivno pravico za državni zbor. Klerikalci mislijo, da so Vas po Marijinih družbah in bratovščinah že dovolj obdelali zase, ve pa pokažite, da ne marate imeti s temi najhujšimi sovražniki našega ljudstva nobenega posla in pristopajte v največjem številu v našo KDZ. Pridobivajte tudi omahljivke in agitirajte za naš list in naše knjige.

Spravlajte črešnjeve peclje in peške. Črešnjevi peclji so izvrstno sredstvo za kašelj, nahod in mučno zaprtje vode. Ko bi ljudje poznali vrednost črešnjevih pecljev, ne bi hodili po njih. Črešnjeve peške stolci in naveži, z rožnim kisom pomočene, na razbeljeno glavo, to hladi. Prah peške na vodi hladi notranjo vročino.

Višnje namočene v žganju so staro domače zdravilo za krče in klanje (kolero) po črevih.

Kašelj in kajenje. Marsikdo kašlja, a kadi poleg tega, tako se seveda ne more rešiti kašlja, ki je včasih res brez pomena, včasih pa znak, da vpijejo pljuča, da imajo že dovolj tega ljubega tobakovega dima, ki nam zapira dihanje že kamor stopimo,

najsibo že urad ali bolnišnica. „Ne morem se odvaditi,“ je odgovor na opomin, če že kadeči kašljivec ne trdi, da njemu kajenje prav nič ne škodi — katera trditev je naravnost nespametna. — Kdor misli, da ne more pustiti kajenja, naj pa kadi kot so kadili včasih: hrastovo, bukovno ali brezino listje. Za kašelj je posebno dobro kajenje lapuha in marjetice, če imaš težko glavo, kadi sivkino seme.

Kašelj z jedkim izmečkom. Stolci kadila, zmešaj ga s stolčnim kandisom, speci predpoldne ali zvečer jabolko, deni vanj ščepec pripravljenega prahu in požij. To delaj več dni zaporedoma, bo olajšalo in izčistilo pljuča.

Za jako suh kašelj stolci jajčje lupinice v prah in jemlji tega prahu dvakrat na dan žličko na lapuhovem čaju. Čaj osladi z medom.

Za kašelj vsled zadelanih pljuč. Zmešaj enake dele makove mezge in medu in kani v to par kapelj žafranove tinkture in par kapelj tinkture sladke skorje in vzemi 1—2 žlici zvečer.

Stolci ali povaljaj suhe smokve in debele rozine, polij z žganjem in prižgi žganje. Kar ostane, je zelo dobro za kašelj, uživaj po par kapelj.

☞☞☞ Drobiž. ☞☞☞

Žalostna usoda. Londonski listi poročajo: V jetnišnici Old Bailey v Londonu se je obesil neki Alfred John Ulett. Bil je nameščenec pri neki veliki tvrdki, pri kateri so se v zadnjem času izvršile tatvine. Sum je padel na njega, ki je bil rad nekega delikta že prej enkrat dalje časa zaprt. Ulett je bil oženjen in njegova žena ni vedela za njegovo prejšnjo kazen. Ko so torej Uletta aretirali, je on iz bojazni, da žena, katero je zelo ljubil, izve za njegovo preteklost, izvršil samomor. Najbolj tragično pa je to, da so še isti dan, ko se je osumljeni Ulett obesil, našli pravega krivca. Izkazalo se je, da je sum na ne srečnega Uletta, katerega je ljubezen do žene naredila za poštenega človeka, bil povsem neopravičen.

Čudna poroka. V nekem saksonskem mestecu je imel neki 23 letni mladenič 73 letno nevesto. Temu čudnemu paru so tamošnji fantje in dekleta nagajali, kjer so le mogli. Mladenič je že hotel besedo prelomiti in starko zapustiti, vendar pa ga je starka, ki je bila drugače še zelo dobro ohranjena in živahna, pregovorila, da ji je ostal zvest. Na dan poroke je bila pot v cerkev in iz cerkve polna nepopisnih prizorov. Ko je prišel par od poroke, ga je čakalo pred cerkvijo kar črno mlađega sveta. Pi je obsipal nadebudni par s cvetjem, konfetijem, korijandoli in z — gnilimi jajci.

Listnica uredništva in tajništva.

Podružnica Ribnica na Pohorju: Radi izkaznice se obrnite na okrožno tajništvo v Maribor, ker jih so od tam poslali na vašo podružnico. Ravno tako radi naznanitve vaše podružnice, ker od tukaj nismo naznanili. Pravila se bodejo v kratkem razposlala. Glede lista bodemo vse nepravilike v dostavljanju preprečili, kolikor bo v naši moči.

Podružnica Brezno ob Dravi. Pristopno izjavo in denar 101 K 60 vin. smo prejeli. Toda „Volksstimme“ ne moremo obligatno pošiljati članu Sch., ampak samo „Ljudski glas“, „Volksstimme“ si pa mora sam naročiti, če jo hoče imeti.

K. D. Sv. Duh Loče. Ako vam je pov. za soc. skrb odbilo vašo prošnjo potem vam ne moremo pomagati. Poskusite še enkrat vložiti prošnjo pri občinskem uradu.

Č. R. Modraže p. Studenice. Radi shoda se obrnite na okrožno tajništvo K. D. Z. v Mariboru, Ruška cesta 4, da vam pošljejo zahtevanega govornika za omejeno nedeljo. Vse drugo uredimo kakor želite.

Podružnica Fram. Mesečnih obračunov nimamo ampak jednostavno na list papirja napišite koliko prispevkov a 3 K in koliko po 1.30. Pri podružnici ostane od vsakega mesečnega članskega prispevka po 20 vin.

M. G. p. Boh. Srednjavas. Denarja, katerega pišete, da ste poslali 13. 5. še nismo prejeli do danes.

Podr. Sp. Polskava: List je bil poslan vsem članom, torej je moral kje na pošti izostati. Pesmarico se bodemo potrudili kje dobiti, da vam jo pošljemo.

A. A. Št. Janž-Tinsko. Mi še nismo prejeli nobenega obvestila o vaši organizaciji, da ste jo ustanovili, torej tudi ne moremo lista pošiljati če ne vemo komu. Za vas smo prejeli naročnino 4.50K iz Celja od pol. tajništva ter vam začnemo list redno dostavljati.

S. M. Račje. Še nismo prejeli denarja.

M. G. Boh. Srednja vas. Velja isto, še nismo prejeli denarja.

J. F. Hoče pri Mariboru. Napako pri vašem naslovu smo prejeli, ako bodele prejeli še dva izvoda, nam enega nazaj pošljite.

Trpite na revmatizmu in gihtičnih bolečinah? Vdrnenje s pravim Fellerjevim Elza fluidom je takorekoč dobrodejno! 6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici 36 K.

Rabite milo - odvajajoče sredstvo? Fellerjeve prave Elza kroglice izvršujejo svojo dolžnost! 6 škatlic 18 K. — Zagorski sok zoper kašelj in prsne bolečine, 1 steklenica 6 K. Želodec okrepčujoča švedska tinktura 1 steklenica 15 K. Omot in poština posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica donja, Elzatrž št 358, Hrvatska. E

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

sprejema **brankne vloge** vsak delavnik od 8. do 13. ure in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Obresti se kapitalizirajo polletno. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru. Posojila daje svojim zadrugnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poroštvu ali zastavi vrednostnih papirjev. Menice se eskontirajo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Miši-podgane stenice-ščurki

in vsa golazen mora poginuti ako porablja moje najbolj preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot: proti poljskim mišim K 10—, za podgane in miši K 10—; za ščurke K 10—, a posebno močna vrsta K 20—; posebno močna tinktura za stenice K 10—; uničevalec molje K 10—; prašek za uši v obleki in perilu K 6— in 10—; proti mravljam K 10—; proti ušem pri perutnini K 10—; prašek proti mršesom K 6— in 12—, proti ušem pri ljudeh K 5— in 10—; mazilo za uši pri živalih K 6— in 10—; tinktura proti mršesu na sadju in zelenjadi (uničevalec rastlin) K 10—; mazilo proti garjam K 10—

Pošilja po povzetju Zavod za eksport
M. Jünker, Zagreb 45., Petrinjska ulica 3.